

охарактеризувати як позитивний, і такий, що спрямований на активізацію інвестиційної діяльності у готельному бізнесі.

Література.

1. Вуйцик О.І. Оподаткування прибутку готельного бізнесу як засіб державного регулювання інвестиційної діяльності / О.І. Вуйцик // Економіка. Управління. Інновації. – 2012. – №2 (8).

2. Податковий Кодекс України. – із змінами і доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ

Білик К.О., студентка,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

Податок на додану вартість належить до податків на товари і послуги або до податків на споживання (непрямих податків) та широко застосовується у податкових системах більшості країн світу. Даний податок є важливою складовою бюджетно-податкової політики, оскільки наділений значним фіскальним та регулюючим потенціалом. Ефективність справляння ПДВ визначається рівнем досягнення балансу між такими критеріями державної податкової політики як фіскальна достатність, економічна ефективність та соціальна справедливість, тобто рівнем реалізації соціально-економічних потреб держави та окремих суб'єктів економіки за помірного податкового навантаження на платників податків.

До найбільш значимих досліджень з даної проблематики варто віднести праці таких вітчизняних науковців як: Варналія З.С. [2], Іванова Ю.Р. [3], Соколовська А.М. [4], Сотніченко О.А. [5], Чугунов І.Я. [6], Бурденко І.М. [7] та ін. На сьогодні досі не запропоновано єдиного механізму справляння ПДВ, який мав би найбільш ефективну конструкцію, яка б найбільш раціонально

* Науковий керівник – Тищенко В.Ф., д.е.н.

об'єднувала критерії фіскальної достатності, економічної ефективності та соціальної справедливості.

Основою реалізації механізму справляння ПДВ в Україні є податкове законодавство. Податок на додану вартість в Україні - це непрямий податок, який входить в ціну товару, послуги та сплачується покупцем, але до бюджету його перераховує продавець. Податку на додану вартість присвячено окремий розділ ПКУ, а саме Розділ V. Даний розділ містить ряд нововведень в порівнянні із Законом України «Про податок на додану вартість».

Для всестороннього аналізу фіскальної ефективності справляння податку на додану вартість пропонується комплекс показників і коефіцієнтів, що характеризують різні аспекти економічних відносин, які виникають при функціонуванні податку, наприклад: надходження ПДВ і його питома вага у доходах та податкових надходженнях зведеного бюджету України; частка ПДВ у ВВП; повнота і своєчасність виконання зобов'язань платників податку перед бюджетом тощо.

Механізм оцінки фіскальної ефективності ПДВ передбачає аналіз впливу податкового навантаження на економіку держави, ефективності збору податкових надходжень, рівномірності надходжень ПДВ до бюджету тощо. Валовий податковий розрив – кількісний показник, що характеризує ефективність податкового адміністрування. Протягом досліджуваного періоду спостерігається недоотримання суми ПДВ (за виключенням 2018 року). Найбільший податковий розрив (-25059,3 млн грн) зафіксований у 2014 році, а найменший (-1528,3 млн грн) – у 2017 році. Певна частина валового податкового розриву буде відшкодовуватися за рахунок діяльності, спрямованої на боротьбу з ухиленням від сплати податків. Причинами недоотримання виступають різні способи недотримання податкового законодавства: помилки при виконанні податкових зобов'язань як з боку платника, так і фіскальних органів, застосування нульової ставки оподаткування, незаконні схеми відшкодування ПДВ, наявність тіньового сектору економіки тощо. Отже, в умовах дефіциту державного бюджету оцінка податкових розривів та аналіз компонентів податкового розриву дозволяє не тільки кількісно оцінити ефективність

адміністрування ПДВ, а й виявити основні загрози для податкової бази і державного бюджету.

ПДВ в Україні є основним бюджетоформуючим податком незважаючи на складність механізму його адміністрування, що пов'язано з високим рівнем податкового боргу, ухиленням, податковими пільгами. З моменту прийняття ПКУ докладалося чимало зусиль для усунення недоліків у формуванні бази оподаткування та техніці обчислення ПДВ, удосконалення механізму бюджетного відшкодування ПДВ тощо. Сьогодні можна виявити та оцінити основні тенденції в динаміці ПДВ у 2011-2018 роках та встановити чинники, що їх зумовлюють. У 2018 році фіскальна роль ПДВ зростає до 10% ВВП. Майже двократне зростання номінальних надходжень ПДВ у 2011-2018 роках зумовлене інфляцією, девальвацією гривні, запровадженням системи електронного адміністрування ПДВ, змінами в механізмі підтримки СТ виробників, зростанням імпортозалежності економіки країни. Так, 28% податкових надходжень зведеного бюджету у 2018 році склали надходження від оподаткування ПДВ імпортованих товарів. Крім того, формалізовано залежність надходжень ПДВ до зведеного бюджету від динамік ВВП, експорту та імпорту товарів і послуг у 2011-2018 роках, що може бути покладено в основу прогнозування.

Проведений аналіз фіскальної ефективності податку на додану вартість та дослідження його регулюючої ролі дали можливість виявити недостатність фіскальної ефективності ПДВ останнім часом. Його фіскальний і регулюючий потенціал не реалізується повною мірою. Коли швидкоплинність економічних процесів вимагає гнучкості податкової політики і залучення додаткових фінансових ресурсів для цілей модернізації економіки, слід зосередитися на підвищенні фіскальної ефективності податку на додану вартість як найбільшого з бюджетоутворюючих податків. Вирішення зазначених проблем дасть можливість підвищити фіскальну ефективність та регулюючу роль ПДВ і сприятиме розробленню ефективної фіскальної політики.

Література.

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

2. Регулятивний потенціал податкової системи України: монографія / за заг. ред. Ю.Б. Іванова. – Харків: ХНЕУ, 2011. – 336 с.

КОСВЕННОЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Ворвуль Ю.С., студентка,
Харьковский национальный технический университет
сельского хозяйства имени Петра Василенко*

В налоговой системе Украины ведущее место занимают косвенные налоги, которые являются не только основным источником наполнения государственного бюджета, но и эффективным инструментом воздействия на общественное производство. Они устанавливаются к ценам товаров и услуг и уплачиваются за счет ценовой надбавки. На сегодня косвенные налоги (налог на добавленную стоимость, акцизный налог и пошлины), является эффективным инструментом воздействия на общественное производство. Поскольку уклонения от уплаты налогов является ответом общества на неэффективную налоговую систему.

Налог на добавленную стоимость имеет много недостатков, которые остаются нерешенными. То есть, это высокий уровень ставки налога, она не стимулирует, а наоборот, сдерживает экономическую активность экономики. В Украине ставка НДС – 20% (7% – на лекарства) наличие большого количества льгот по НДС, назначение которых является непрозрачным, а процесс контроля – сложным ведения налогового и бухгалтерского учета на предприятиях; в минимизации уплаты налогов предприятия используют незаконные действия, и это влечет за уклонение от уплаты налогов [1].

Все рассмотренные проблемы свидетельствуют о том, что механизм взимания НДС является еще несовершенным и требует дальнейшего его реформирования с учетом опыта стран ЕС. Для

* Научный руководитель – Артеменко А.А., к.э.н., доцент